

OBITUARI

Mor Albert Serratosa, el pensador del territori

Albert Serratosa i Palet, enginyer de camins i urbanista de llarga trajectòria, ens va deixar ahir a Barcelona a l'edat de 88 anys. Darrere seu ens queda un llegat ampli i dilatat, que té l'espai geogràfic de Barcelona com a referent central però que es projecta, al llarg de més de seixanta anys d'activitat professional –com a planificador d'infraestructures, com a impulsor d'iniciatives relacionades amb el territori, com a intel·lectual i com a home d'acció–, a escales i en direccions molt diverses.

Serratosa comença a exercir en el món de l'urbanisme poc després d'haver acabat els estudis a l'Escola d'Enginyers de Camins de Madrid, l'any 1956. Ho fa en el marc de l'Ajuntament de Barcelona, una institució que tindrà una transcendència important en la seva trajectòria perquè és allà, com ell mateix reconeixia, on es forma des del punt de vista pràctic i aplicat. Durant els anys seixanta, i a desgrat de la persistent adversitat del context polític, Serratosa es troba en primera línia de les iniciatives encaminades a vertebrar l'ordenació del territori metropolità de Bar-

celona: el leitmotiv persistent del conjunt de la seva trajectòria. Convé recordar el seu paper clau dins de l'equip encarregat de revisar el Pla Comarcal del 1953 i dins el grup de treball del Pla Director de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El 1968 és nomenat director del Pla General Metropolità. Un pla que, per sobre de les múltiples vicissituds i vaivens que comporta la seva tramitació, incloent-hi el fet del seu cessament abans de l'aprovació definitiva el juliol del 1976, té en Serratosa la seva ànima i inspiració: les línies mestres de la seva concepció essencial de l'urbanisme i de l'ordenació del territori.

Època clau de l'urbanisme

Als anys setanta trobem involucrat Serratosa en iniciatives tan diverses com la posada en funcionament de l'Escola d'Enginyers de Camins de Barcelona, l'assumpció de la direcció de les obres del túnel del Cadí i l'entrada activa en la política municipal –com a independent, inclòs a les llistes de CiU– a l'Ajuntament de Barcelona. I als anys vuitanta, i després d'haver estat nomenat assessor especial del conseller de Política Territorial i Obres Públi-

ques, assumeix la direcció del Pla Territorial Metropolità de Barcelona. Aquest pla, tot i tenir a finals dels noranta un desenvolupament diferent del que ell mateix hauria volgut, acaba representant una fita clau en la seva trajectòria com a urbanista. Com a mínim, pel que representa com a exercici de reflexió global sobre el territori que genèricament identifiquem com la regió de Barcelona.

La seva trajectòria professional, extraordinàriament versàtil i polivalent, recorre una època clau de la nostra contemporaneïtat. És a dir, des de finals dels anys cinquanta fins als inicis del segle XXI. Com a urbanista, com a pensador del territori en tota la seva complexitat, Albert Serratosa no ho ha tingut fàcil: el context polític i social en el qual s'ha hagut de moure comprèn tant la democràcia consolidada en què avui vivim com la dictadura de Franco, i abraça també els anys incerts, i alhora plens d'expectatives, de la Transició. Per sobre de les dificultats, Serratosa ha sabut ser fidel a una concepció integrada i coherent de l'urbanisme.

Ens ha deixat un gran pensador del territori. Més enllà de qualsevol circumstà-

cia, aquest és el seu llegat veritable. Valgui, com a exemple, una reflexió seva que vam escoltar dels seus llavis fa uns anys: "El procés d'ocupació del sòl mai no és natural ni espontani. Sempre respon a determinats interessos particulars o col·lectius. Sense planificació, els interessos no s'expliciten i massa sovint guanyen els més forts. La planificació, fins i tot quan és imperfecta, té els avantatges de clarificar els objectius, de possibilitar democràticament la presa de decisions i de facilitar el seu seguiment als ciutadans".

Descansa en pau, Albert. El temps de la feina ja ha quedat enrere. La teva memòria és ara el guiatge de tots els que ens hem sentit inspirats per la teva tasca, per la teva generosa visió del món. Merci!

JOAN TORT I DONADA

Professor de geografia de la UB i coautor de 'Pensar el territori. Converses amb Albert Serratosa' (Barcelona, Dèria Editors, 2011)